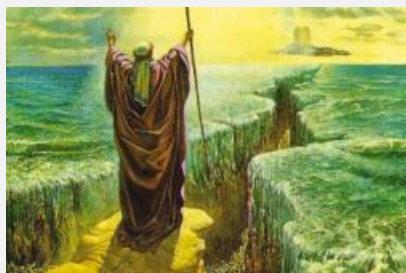

مصر باستان در قرآن کریم

در آیات فراوانی به داستان حضرت موسی و مواجهه او با فرعون مصر اشاره شده است.

در آيات فاهان، به داستان، حضرت موسی، هم‌ا‌مه‌ا‌ه با فعه، مص‌ا‌شاه شده است. گروهی از محققان باستان‌شناس، تاریخ سلسله‌های مصر باستان را حدود 3100 تا 2950 سال قبل از میلاد و آغاز سلطنت فراعنه را به دو فرعون به نام‌های شاه‌عقرب و نارمر منتسب می‌دانند که از این دو نفر جز یک لوح سنگی چیزی بر جا نمانده است. پس از این دوران بین سال‌های 2950 تا 2650 ق.م سلسله یک تا دو به وجود آمد که زمان پادشاهی (هورآها) ممفیس به عنوان اولین پایتخت مصر ساخته شد. در آن زمان مصر به دو بخش علیا و سفلی تقسیم می‌شد که هرکدام از فراعنه آن تاج مخصوص خود را داشت و در صورت اتحاد بین دو منطقه تاجی متشکل از هر دو منطقه بر سر فرعون قرار می‌گرفت.

مصر در دوران سلسله‌های فراوان خود، فراعنه زیادی را در قلمرو خود مشاهده کرده که سلسله نوزدهم از جمله آن است. سلسله نوزدهم با حکومت رامسس اول وزیر اعظم سلسله هجدهم از سوی کاهنان مصر به قدرت می‌رسد. بعد از مرگ وی پسرش (ستی اول) به قدرت رسید که از اقدامات او می‌توان به ساخت معابد باشکوه خدای آیزیریس در شهر آپیدوس اشاره کرد که بر دیوارهای آن نام تمام فراعنه سلسله‌های قبل را می‌توان یافت که مهم‌ترین و معتبرترین منابع برای تاریخ مصر به حساب می‌آید.

پس از ستی اول، فرعون افسانه‌ای مصر یعنی رامسس دوم به تخت نشست که شهرت او به خاطر جنگ‌ها و بناها و معابد فراوانی است که از سوی وی ساخته شده و بیشتر این بناها با مجسمه‌های گول‌پیکر خود او تزئین شده‌اند. وی در طول 67 سال جنگ‌های زیادی برای به دست آوردن مناطق از دست رفته مصر انجام داد و شجاعت او در آن زمان در تمام بلاد به گوش می‌رسید. او در طول عمر خود دارای سه همسر به نام نفرتی (ملکه بزرگ و معروف) و همسران دیگرش ایستنفرت و مانته فرور است که از آنها 45 پسر و 60 دختر به جای ماند و 12 پسر او پیش از وی از دنیا رفتند. طبق روایات قرآن رامسس دوم ادعای خدایی کرد به گونه‌ای که در آیه 24 تا 25 سوره نازعات آمده: منم خدای بزرگ شما. خدا هم در اثر این غرور و سرکشی، او را به عقاب دنیا و آخرت گرفتار کرد. سال 1200 ق.م فرعون مصر (به احتمال زیاد رامسس دوم و به روایتی دیگر پسرش نرنپتاه) از زیاد شدن نسل قوم بنی اسرائیل به وحشت افتاد و دستور داد تمام کودکان پسر بنی اسرائیل را کشتند و مردان، زنان را برای ساخت معابد و بناها به بردگی می‌گرفتند، اما حضرت موسی از مرگ نجات یافت و توانست قوم خود را با اعجاز الهی از رود نیل عبور دهد (قسمت کم عمق دریای سرخ نزدیک ساحل نویبه در عربستان) و به کنعان (فلسطین کنونی) برگرداند؛ ولی فرعون که به دنبال آنها آمده بود در نیل غرق شد. (سوره بقره - آیه 49)

با کشف مومیایی هر دو فرعون (رامسس دوم و مرنپتاه) برخی این شباهت را مطرح کردند که چگونه با وجود غرق شدن فرعون در نیل، مومیایی او در خشکی کشف شده است. در جواب می‌توان گفت خداوند خطاب به فرعون در حال غرق فرمود: پس ما جسدت را برای عبرت آیندگان به ساحل می‌رسانیم. (سوره یونس - آیه 91)

در این آیه نکته مهمی است به این تعبیر که جسد فرعون با آن همه زره سنگین پس از غرق شدن باید به اعماق آب فرو می‌رفت؛ ولی خداوند برای این که مردم ساده لوح مصر او را از تبار خدایان می‌پنداشتند و برای این که نگویند او به سایر خدایان پیوست، جسد او را برای عبرت به ساحل رساند تا بدانند فرعون نیز بشری فانی بیش نیست. (اسرار تمدن مصر. ص 77)

جالب‌ترین آثار باقی مانده از عبور قوم بنی اسرائیل از مصر به عربستان از طریق دریای سرخ، کم عمق بودن محل عبور از دریاست به طوری که تصاویر ماهواره‌ای و هوایی آب‌های شفاف و کم عمق تر را نشان می‌دهد. جالب تر از آن آثار به جای مانده از لشکریان غرق شده مصری است که در بستر دریا به چشم می‌خورد. در این تصاویر چرخ ارابه‌ای به چشم می‌خورد و اندازه آن به نمونه چرخ‌های 3300 سال پیش است. تزئینات و آلیاژ به کار رفته در آن از وجود ارابه یک افسر مصری حکایت دارد. بعد از اکتشافات بعدی مقداری استخوان و ابزار آلات و ادوات پیدا شد که متعلق به لشکر مصر بود. (باستان‌شناسی مصر. صص 88 تا 90)

منابع:

- 1 - تمدن مصر باستان. ذوالفقاری علی. انتشارات گوهر اندیشه
- 2 - باستان‌شناسی قرآن کریم. قدرت سیدمحمدحسین و قدرت سیدمصطفی، انتشارات بیان جوان
- 3 - اسرار تمدن مصر باستان. محمد پناه بهنام. انتشارات سبزان
- 4 - تاریخ مصر باستان. خدادادیان اردشیر. سخن. 88
- 5 - مصر باستان. اسمیت برندا
- 6 - تمدن مصر باستان. رایش هارت هانس

